

MEMORIA 2025

AMIGAS DA TERRA

QUEN SOMOS

Presentación

Amigas da Terra é unha asociación ecoloxista que ten como **misión** o fomento do cambio local e global cara a unha sociedade máis respectuosa co medio ambiente, xusta e solidaria.

Visión: Un mundo onde todos os seres vivos e pobos vivan con dignidade en harmonía coa natureza.

Valores

- Xusta e solidaria
- Próxima ás persoas
- Comprometida socialmente
- Global e local
- Construtiva e positiva
- Educativa
- Activista e reivindicativa
- Aberta e dialogante
- Pacifista e non violenta
- Democrática e participativa
- Independente e laica

Obxectivos

- Protexer o medio ambiente, entendido no seu senso máis amplo.
- Promover alternativas baseadas no desenvolvemento sostible.
- A promoción da educación integral a todos os niveis e en todos os ámbitos, incluíndo de xeito destacado: a promoción de coñecementos e actitudes constructivas e proactivas cara o medio ambiente, a promoción da educación ambiental e a defensa da xustiza social.
- A defensa e desenvolvemento dun medio rural vivo.
- A información e asesoramento e, outros servizos, en materia ambiental, tanto de xeito individual coma formando parte de colectivos.
- A cooperación e solidariedade internacional no marco da conservación do medio ambiente e o Desenvolvemento Sostible nos países do sur global.
- A defensa do feminismo, da xustiza de xénero e interseccionalidade.

QUEN SOMOS

Organigrama

Xunto con outras organizacións análogas e homónimas, está integrada en Amigas de la Tierra, unha ONG clásica no estado español, que vén traballando de forma continua durante máis de vinte e cinco anos. Esta organización forma parte á súa vez de Friends of the Earth International (Amigos de la Tierra Internacional), organización nada nos Estados Unidos, Reino Unido e Suecia no ano 1971 e que foi estendéndose ata o día de hoxe a 73 países dos 5 continentes. España figura como membro no ano 1979.

Xunta Directiva

- **Presidenta:** María Durán Beloso
- **Secretaria:** María Teresa Muñiz Álvarez
- **Tesoureira:** Virginie Weichmann

Equipo Técnico

- Laura Casal Guillán: Técnica Área de Cooperación e EpTS
- María Durán Beloso: Técnica Área de Recursos Naturais e Residuos
- Patricia Iglesias Fernández: Técnica de Educación para a Transformación Social (EpTS)
- Sabela Rubio Caamaño: Técnica Área de Recursos Naturais e Residuos
- Artai Fontaiña Troitiño: Técnico Área de Biodiversidade

Persoas socias e voluntarias

Amigas da Terra conta actualmente con 114 persoas socias, entendo por tal aquelas que cumpren os requisitos do artigo 7º dos Estatutos: “Poderán ser integrantes da asociación todas aquelas persoas físicas (maiores de idade e con plena capacidade de obrar) ou xurídicas (tralo acordo do órgano competente), que reúnan os seguintes requisitos: a.persoas que teñan interese no desenvolvemento dos fins da asociación, b.que formalicen a súa integración mediante a cobertura do documento de incorporación”.

QUEN SOMOS

Plataformas ás que pertencemos

Alianza pola Emerxencia Climática

Alianza Residuo Cero

Arredor do rural: comunidade de saberes e accións

Break free from plastic

Consello Forestal de Galicia

Consello Galego de Medio Ambiente

Consello Municipal de Cooperación Internacional e Solidariedade (Concello de Vigo)

Comité de Defensa do Monte Galego

Coordinadora “Eólica así non”

Coordinadora Estatal Stop Gandeiría Industrial

Coordinadora Galega de ONGD

Cousa de Raíces

Movemento Galego Polo Clima

Plataforma para a Defensa da Cordilleira Cantábrica

Plataforma pola Protección da Serra do Galiñeiro

Plataforma “Por un monte galego con futuro”

Plataforma por un novo modelo enerxético

Plataforma Galega de Voluntariado

Plataforma “Galiza Non Se Vende”

Plataforma “Galiza Sen Gas”

Plataforma Ríos Limpos

Plataforma Stop Eólicos Xurés-Celanova

Surexport, fóra!

Rede Composta

Rede Retorna

Zero Waste Europe

ÍNDICE

2

Quen somos

Presentación

Organigrama

6

Áreas

Recursos Naturais e Residuos

Soberanía Alimentaria

Biodiversidade

Xustiza Climática

Cooperación e EpTS

Activismo e participación

29

Proxectos

33

Colaboracións

37

Onde estivemos

39

As nosas contas

Recursos naturais e residuos

O traballo da área durante este ano estivo baseado en tres eixos de traballo:

1. FORMACIÓN

Mestría en compostaxe

Organizamos dúas formacións en mestría en compostaxe, unha en formato mixto e a outra en formato presencial, en colaboración coa Asociación Aspavi e os Concellos de Pazos de Borbén, Allariz e San Sadurniño.

Estas formacións perseguen aportar aptitudes e coñecementos, capacitar para o emprego e dar resposta á problemática ambiental dos residuos. Supón, por unha banda, unha alternativa real de emprego para persoas en situación de especial vulnerabilidade, tales como mulleres, persoas entre 35 e 45 anos, residentes en zonas rurais e/ou áreas protexidas, persoas migrantes, e persoas con diversidade funcional, entre outros colectivos. E por outro, ofrecer solucións á problemática ambiental na xestión de residuos, cumprindo coa obrigatoriedade de recoller de xeito separado a fracción orgánica dos residuos municipais e xestionala preferentemente mediante compostaxe.

Mestría en compostaxe

Para estas formacións contamos cos mellores profesionais neste ámbito de todo o estado e espazos nos que desenvolver as prácticas a través de experiencias vivenciais moi enriquecedoras.

Traballar coa asociación **ASPAVI** deunos a oportunidade de adaptar a formación a un grupo de persoas con diversidade funcional, e facelo dun xeito máis sinxelo e vivencial que permitiu achegar o coñecemento e capacitalas para desenvolver un traballo de mestre/a composteiro dun xeito moi exitoso.

O **concello de Pazos de Borbén** estableceu o contacto coa organización, facilitou materiais e financiou un dos módulos do curso.

Pola súa banda, o **Concello de Allariz** ofreceu as súas instalacións de compostaxe comunitaria e en planta para poder realizar as prácticas e visitas a proxectos, e así poder inspirar noutros xeitos de traballo.

A segunda formación realizouse coa colaboración do **Concello de San Sadurniño** e permitiunos chegar a persoas da costa norte de Galicia, formando así a un grupo de 12 mozas/os e desenvolver as prácticas coa colaboración da Asociación Os Picos do Sol, A Universidade de Ferrol e o Concello de Fene.

En total, formamos a 40 persoas capacitadas para desenvolver plans de compostaxe doméstica, comunitaria e agrocompostaxe.

Ecosociedade na Universidade

En 2025 comezamos a apoiar esta parte formativa da área de Recursos Naturais e Residuos con actividades en varias facultades de Galicia. Colaboramos coa Facultade de Socioloxía da Univesidade da Coruña e coa Facultade de Educación e Traballo Social de Ourense para realizar **sesións teóricas e prácticas na aula**. Tratamos temas como a ecodependencia, a interdependencia e o consumo.

Outras formacións

Finalmente, organizamos varias **formacións en liña** para complementar a narrativa das actividades que estamos a facer nesta área. A primeira foi sobre limpeza sen tóxicos, onde aprendimos que para limpar as nosas casas non precisamos mais que vinagre e xabón neutro, reducindo así a compra de envases e a toxicidade dos nosos fogares. Seguindo a lóxica desta primeira formación e contando nas dúas ocasións con Usar y Reusar, tamén aprendimos a facer champú na casa con materiais naturais e saudables.

A finais de 2025, e coincidindo con datas clave de consumismo masivo, fixemos unha formación con Ingeniería Sin Fronteras sobre o **ciclo de vida dos produtos electrónicos** dende a súa produción ata o seu desbotamento, poñendo o foco no dereito a reparar.

Comunidade Residuo Cero

O grupo de activistas de Amigas da Terra traballamos no mantemento e crecemento da comunidade e na creación de iniciativas que esta comunidade inspira. Activistas de todo o territorio galego levaron a cabo actividades centradas no troco e na reparación de roupa e electrónica, participando en diversos espazos como o festival **Cinema a Pedal**, no que se proxectan películas coa enerxía do pedaleo das bicicletas; o **festival Agrocuir**, no que organizamos un desfile de materiais reciclados para concienciar sobre a xeración de residuos nos festivais; no espazo comunitario **A revolteira** e na librería e espazo cultural **Galgo Azul**; e colaborando coa campaña **San Xoan Sen Lixo** do Concello de Nigrán cunha recollida de lixo da praia.

Estas actividades axudan a construír unha comunidade que amosa o coidado e a colectividade como o camiño cara a transformación socio-ecolóxica que soñamos.

Dereito a reparar

O **dereito a reparar** debería ser un dereito universal accesible e alcanzable por norma para todas as persoas e ao mesmo tempo supón unha proposta para reducir o uso de novos materiais e unha solución para frear a sobreproducción de residuos.

Partindo desta idea, durante este ano tentamos achegar este concepto á cidadanía máis nova a través de **Repair Cafés**: espazos informais de reparación, de encontro, de libre acceso, de intercambio de saber e de loita contra a cultura de usar e tirar, nos que se reparan pezas, electrodomésticos, electrónica, xoguetes etc., para así darlles múltiples vidas ás cousas.

Informes

Dende Amigas de la Tierra España e en colaboración cos grupos locais publicáronse dous informes. Dende Galicia ocupámonos de contribuir, darlle difusión e comezar a poñer o debate na mesa, xa que constituirá unha das liñas de traballo de futuro da organización.

Alargascencia: beneficios ambientais de alongar a vida útil dos teléfonos móbiles e portátiles en España: [Informe](#) realizado en colaboración co Instituto Enerxía e Eficiencia dos Recursos da Universidade de Zaragoza, que calcula o impacto que tería aumentar a vida útil destes dispositivos nunha redución de emisións de gases de efecto invernadoiro, aforro de enerxía e unha menor necesidade de minería.

10 cousas que debes saber sobre as materias primas críticas:

Presentamos un [informe](#) con 10 cuestións clave para entender por qué as materias primas críticas son tan importantes, que teñen que ver co sistema económico, cos dereitos humanos e cos esquemas de dominación global existentes.

Presión Política

Alianza residuo cero: A alianza residuo cero xunta o traballo e experiencia das principais organizacións ecoloxistas do estado en materia de residuos. Este espazo constitúe unha importante oportunidade de xuntar esforzos e fortalecer o noso traballo.

Este ano, o traballo focalizouse nas achegas á nova lei de consumo sustentable, nos reales decretos de textil e calzado, no Real decreto de envases e, xa cara final do ano, na nova lei de economía circular.

Dende a Alianza residuo cero traballamos presionando aos gobernos e ofrecendo propostas de melloras inspiradas en experiencias que están xa funcionando a nivel nacional e internacional.

Así mesmo, demos apoio ás plataformas galegas contra proxectos mineiros e axudamos na difusión e comunicación das súas demandas.

Soberanía alimentaria

Cara unha transición agroecolóxica do modelo agroalimentario global

Na primaveira celebramos **obradoiros de horta e cociña** agroecolóxica, xunto coa asociación agroecolóxica Sachos á Rúa en Ribeira, para promover a “dieta climática” e fomentar unha alimentación sostible e saudable.

No **obradoiro de cociña** usamos alimentos de proximidade e tempada para aprender a cociñar cunha perspectiva circular, reducindo os residuos e maximizando o aproveitamento.

No **obradoiro de horta** aprendimos técnicas básicas para conseguir manter unha horta ecolóxica, dende técnicas de compostaxe ata fertilizantes naturais.

ÁREAS

Rede de Eco Hortas Escolares

A través de dous proxectos de Educación para o Desenvolvemento, financiados pola Xunta de Galicia, continuamos co fortalecemento da Rede de Eco Hortas Escolares, impulsada por Amigas da Terra e que conta na actualidade con **14 centros participantes** (8 dos cales participan a través do programa de innovación educativa Plan Proxecta).

No 2025 leváronse a cabo as seguintes actuacións:

- Continuidade do **sistema de coordinación e seguimento** cos centros, que ten por obxectivo mellorar a integración da horta a nivel de centro, o seguimento continuo do proxecto e a participación da comunidade educativa. 4 centros participan actualmente deste sistema de coordinación. En 2025 fíxose unha xuntanza inicial con cada un deles e en 2026 levaranse a cabo reunións de seguimento conxuntas.
- Todos os centros reciben o **apoio técnico** preciso para desenvolver durante o curso escolar actividades de horta con diferentes grupos de alumnos/as.

Rede de Eco Hortas Escolares

- No 2025 iniciouse a celebración dunha nova edición do **curso de “Horta Escolar Ecolóxica”**, que se extenderá ata 2026 e que combina sesións presenciais e online e que inclúe a celebración do IV Encontro da Rede. O III Encontro levouse a cabo en Trasdeza Natur (Silleda).
- Continuidade no acompañamento e **formación aos grupos de familias voluntarias** constituídos en 3 dos centros integrados. No primeiro trimestre do curso 25-26, levouse a cabo nun centro un taller de indagación para a identificación conxunta de necesidades e a elaboración dun plan de traballo individualizado. Nos outros, as familias incorporáronse ao sistema de coordinación, polo que non foi preciso este espazo.
- Como novidade deste curso, iniciouse un **proxecto de investigación en colaboración coa Misión Biolóxica**. Diseñouse un proxecto de investigación en torno a 2 cultivos de brásicas (repolo e nabicol) para poder analizar as diferenzas que se poden dar entre os centros participantes, considerando as diferenzas de crecemento por motivos xeográficos e climatolóxicos. 6 dos 14 centros sumáronse a esta iniciativa que continuará ata final de curso.
- Por último, en relación á participación da Rede noutras redes estatais de agroecoloxía escolar, participamos en outubro no **III Encuentro de Huertos escolares Agroecológicos y cultura alimentaria escolar**, celebrado en Madrid e do que saíu un manifesto con propostas para favorecer o desenvolvemento da agroecoloxía escolar.

ÁREAS

Hortas comunitarias

Continuamos a poñer a disposición da sociedade que estea interesada en cultivar de xeito agroecolóxico as hortas comunitarias da Universidade de Vigo e a Horta da Terra en Ourense.

Biodiversidade

Neste ano 2025, continuamos a proporcionar asesoramento xurídico e realizouse a tramitación legal necesaria para acadar o cumprimento da normativa ambiental mediante a realización de denuncias ambientais e presentación de alegacións a diferentes textos, sometidos a consulta pública grazas a implicación de socias/os e voluntarias/os que colaboraron neste servizo.

Así realizamos numerosas denuncias coa **presentación de máis de 100 escritos en diferentes organismos da administración pública estatal, autonómica e local** e ante o SEPRONA e Policía Autonómica.

Dende Amigas da Terra, xunto con outras entidades ecoloxistas e plataformas, vímonos opoñendo e rexeitamos o proxecto de fábrica de celulosa de **Altri** mediante alegacións e apoio ao movemento social.

Denunciamos o proxecto de reapertura da **Mina de Touro** e os vertidos continuos de augas que están a acontecer nos ríos Portepego, Pucheiras e augas abaixo, afectando tamén ao resto da conca fluvial. Tamén presentamos alegacións contra as autorizacións mineiras de concesión de Explotación “San Rafael”, e permisos de investigación Andrea e Novo Cima.

Continuamos realizando varias alegacións contra diferentes **parques eólicos** promovidos polas administracións estatais e autonómicas, debido á falta dunha planificación eólica adecuada ao terriorio.

Con respecto aos **recursos hídricos**, denunciamos a situación do encoro das Conchas e a súa contaminación por puríns, nitratos e cianobacterias derivadas das explotacións de gandeiría industrial da zona do embalse de As Conchas. Tras a denuncia, o Tribunal de Xustiza galego recoñeceu que se vulneraron os dereitos humanos da poboación de As Conchas pola inacción das administracións ante a contaminación polas verteduras da gandería industrial. Esta sentenza marca un precedente en toda Europa e abre unha nova vía esperanzadora para todas as comunidades afectadas pola contaminación ocasionada por macroexplotacións gandeiras.

ÁREAS

Tamén denunciámos a concesión de autorización de augas en Sarria, o proxecto de augas para Greenfiber, a drenaxe do encoro de As Chas en Oímbra e a concesión de augas na Mina de Touro. Así mesmo, denunciámos parte dos desaugadoiros de augas en varios ríos nas municipalidades de Touro, Toén, Melón, Santa Cruz, Viveiro, Pereiro, Santiago, Ames, Sarreaus...

No **ámbito forestal**, denunciámos as talas de árbores na Lagoa de Antela, Nogueira de Ramuín, Oleiros, Cerceda, Rebordechao, así coma danos ás árbores senlleiras en Porqueira e Ponte da Trabe. Ademais das numerosas eliminacións de árbores na cidade arborizada de Vigo; xunto coas desfeitas no xardín histórico do Posío na cidade de Ourense, para o cal presentamos un manifesto pola súa conservación. Tamén denunciámos o cambio de uso forestal a agrícola de varias parcelas en Ponte Ulla, no concello de Vedra.

En relación aos **lumes forestais**, no mes de verán do 2025 arderon máis de 144.000 ha, dun total anual de 149.000 ha dos nosos bosques. Queixámonos sobre a ineficacia do PLADIGA e solicitamos a creación da Mesa de incendios no Consello Forestal, xunto con medidas de restauración e recuperación das zonas incendiadas da vaga de lumes do verán ante as confederacións hidrográficas do Miño-Sil, Douro, Augas de Galicia e Xunta de Galicia.

Tamén participamos coa elaboración de propostas na Mesa Provincial de Incendios da Deputación de Ourense.

Continuamos a facer varias denuncias de vertedoiros ilegais de refugалlos en Taboadela, Allariz, A Peroxa, Xunqueira de Espadañedo Maceda e Sarreaus, e o incendio do vertedoiro de A Rúa.

Para a **protección de fauna** denunciámos a problemática das aves mortas a causa da gripe aviar e abordamos tamén a ampliación dunha granxa en Melide.

Denunciámos a destrución do patrimonio nos concellos de Cerceda, Verea e Rebordechao, e o bosque fósil mariño en Santa Cruz. Tamén denunciámos as obras para protexer as praias de Baluarte en Vigo e Baluostas en Pontevedra, xunto coa autovía de Bembrive.

Por último, presentamos **alegacións** á Lei de Administración Ambiental Simplificada e á planta de biometano de Xunqueira de Ambía.

ÁREAS

Activismo forestal

Organizamos unha xornada de **Reforestación nos Montes dos Castros**, que realizamos co grupo Grupo Scout ILEX 695. Comezamos cun roteiro interpretativo visitando a base de helicópteros antiincendios do Concello de A Merca. Alí, o personal do Servizo de Prevención contra incendios forestais explicounos as súas actuacións cando teñen que acudir a un incendio desde que reciben un aviso no 085, como usan o equipamento de batelumes, mochilas antiincendios e como se controla a vixilancia desde esa zona, abarcando mais de 50 km.

Tras a gran vaga de lumes deste verán, fixemos un **obradoiro de restauración de áreas calcinadas** da man de Amigas das árbores nos montes de Seixalvo (Ourense). Puxemos en práctica diferentes manuais de intervención en áreas carcinadas, focalizándonos en prácticas de rexeneración de solos. Sementamos o solo con herba do país e centeo, acompañando as curvas de nivel para a redución de escorrentías froito das choivas.

Xustiza climática

Traballo en rede

Ao longo de todo o ano participamos activamente na difusión de actividades de colectivos que se opoñen ao espolio enerxético do noso territorio.

Colaboramos ca **Burla Verde**, unha romería festivo-formativa-reivindicativa, en xuño no Courel para loitar contra a depredación enerxética do territorio. Isto serviu de prólogo para a mobilización que se celebrou en novembro na cidade de Ourense (dándolle continuidade a outras manifestacións previas que houbera en Lugo, Vigo, Ferrol ou Pontevedra) desta volta baixo o paraugas do colectivo **Afiando O Vento**, do cal fomos parte moi activa. Durante as semanas previas, e xa dende setembro, tiveron lugar diferentes actividades como a proxección do documental "Vidas Irrenovables", teatro foro, foliada, roteiros, contacontos, exposición fotográfica e diferentes faladoiros, conversatorios e palestras.

Seguimos participando na **Coordinadora Eólica Así Non**, que estivo centrada sobre todo nas accións xurídicas, fundamentais na paralización da invasión eólica, aínda que sen abandonar as mobilizacións na rúa como a concentración diante do parlamento galego en decembro coincidindo co día no que se aprobaba definitivamente a lei dos orzamentos. Nesta mesma liña de traballo, tamén presentamos numerosas alegacións a proxectos de implantación de parques eólicos no país.

E no referente a outras plataformas, seguimos apoiando a labor de denuncia do abandono do gas fósil antes do 2035 dentro da **Plataforma Galiza sen Gas**.

Cooperación e Educación para a Transformación Social

Apoderamento para o exercicio dos dereitos das mulleres rurais coa participación social e política e unha vida libre de violencias, a soberanía alimentaria e a nutrición saudable e o acceso a recursos económicos no Corpus e Orocuina (Honduras)

Este proxecto, iniciado en 2023, rematou en 2025 e contou coa colaboración da Asociación de Mujeres Defensoras de la Vida (AMDV). Centrou o seu traballo en 1.382 destinatarios/as (817 mulleres, 157 homes, 216 nenas e 192 nenos).

Como resultado do proxecto, logrouse a **elaboración de plans de implementación para a axenda das mulleres** dos municipios de El Corpus e Orocuina, e a aprobación dunha política municipal de Igualdade de Xénero en Orocuina. Desenvolveuse unha escola de formación integral de 40 conselleiras e promotoras legais comunitarias, que contan con capacidades e instrumentos para brindar acompañamento a sobreviventes de violencia e 30 operadoras de xustiza municipais e rexionais para a prevención da violencia contra as mulleres e as nenas. Mellorouse tamén a celeridade e o acceso á xustiza de xénero, e o acompañamento de defensoras e vítimas de violencia.

No ámbito agroecolóxico, desenvolvéronse **8 Escolas de Campo Agroecolóxicas** coas que se implementaron 310 hortas familiares biointensivas manexadas por mulleres rurais para a produción de alimentos nutritivos e plantas medicinais en 18 comunidades, alén do establecemento de reservas de sementes nativas.

ÁREAS

En canto ao **emprendemento das mulleres** melloráronse as capacidades para a planificación e xestión empresarial de 4 grupos de mulleres rurais e 20 mulleres emprendedoras con iniciativas económicas locais. Estas mulleres actualmente impulsan negocios innovadores e autoxestionados por elas mesmas. Accederon a insumos e materiais para impulsar os seus emprendementos e construíron plans de negocio de comercialización diferenciada. Ademais, impulsouse a venda dos seus produtos mediante unha plataforma virtual (<https://emprendedorasdelsur.com/>) e feiras municipais agroecolóxicas lideradas por mulleres emprendedoras.

Promovendo ecosistemas resilientes como base para a seguridade alimentaria e o crecemento económico sostido de comunidades rurais de Río San Juan, Nicaragua

Esta iniciativa desenvolveuse da man da nosa contraparte Asociación para el Desarrollo Local Ecosostenible en Río San Juan (ASODELCO), co apoio de Cooperación Galega.

Tivo como propósito contribuír á **restauración, conservación e manexo sostible de ecosistemas naturais** que sustentan os medios de vida de familias rurais do sueste do país. A intervención mellorou a calidade de vida de 176 persoas, das cales 83 son mulleres, mediante accións ambientais e produtivas con enfoques de adaptación ao cambio climático e equidade de xénero.

Establecéronse alianzas entre actores comunitarios, autoridades locais, cooperativas, líderes e investigadores, que permitiron a realización dos dous intercambios de experiencias entre os Comités Colaborativos dos Guatuzos e Las Azucenas. En paralelo, fortaleceuse a brigada comunitaria de prevención e control de incendios forestais na comunidade de Santa Elena, nos Guatuzos.

ÁREAS

A Universidade Nacional Agraria (UNA) realizou seis estudos científicos sobre a interacción entre fauna silvestre e o cacao en leiras produtivas; plans de leiras; fontes de alimentos para a dieta de fauna silvestre en zoocriaderos ou fitomelloramiento participativo de millo.

Tamén se destinaron esforzos á mellora da infraestrutura do Centro Ecolóxico Os Guatuzos, a fin de brindar mellores condicións a investigadores, estudantes e visitantes interesados na biodiversidade da zona.

No ámbito da agroecoloxía, establecéronse 10 novos hortos e fortalecéronse 15 xa existentes en Los Guatuzos e Las Azucenas. Así mesmo, implementáronse dúas parcelas experimentais para avaliar variedades promisorias de grans básicos e cacao, recoñecendo a súa importancia na dieta local e nos sistemas produtivos. O melloramento participativo do cacao incluíu a selección de árbores con características criollas e valores destacables para a súa comercialización.

Fomentouse tamén o uso de árbores froiteiras e hortalizas en procesos de transformación artesanal, como a deshidratación de froitas e a preparación de produtos alimentarios caseiros. Estas actividades complementáronse con tecnoloxías de eficiencia enerxética, na construción de 10 cociñas e 10 fornos mellorados, e garantiuse visibilizar o rol da muller rural na produción e adaptación ao cambio climático.

Finalmente, xunto coa UNA, implementouse a planificación participativa de leiras, con inventarios de recursos naturais en 10 unidades produtivas, e sistematizouse a achega das mulleres ao traballo de coidado e produtivo no contexto rural, coa realización dun foro centrado na achega da muller no coidado do fogar e na actividade produtiva.

ÁREAS

Apoderamento de mulleres rurais vulnerables para o exercicio dos seus dereitos coa participación social e política, a prevención da violencia de xénero, a soberanía alimentaria, a restauración ambiental e o acceso a recursos económicos en Santa Ana de Yusguare (Honduras).

Coa colaboración, de novo, da nosa socia estratéxica, Asociación de Mujeres Defensoras de la Vida (AMDV), iniciamos en 2024 este proxecto que se alongará ata mediados de 2026.

Estrutúrase ao redor de tres grandes resultados. No primeiro resultado (**xustiza de xénero**), o obxectivo é o fortalecemento institucional da Oficina Municipal da Muller e a Rede Municipal de Mujeres de Santa Ana de Yusguare, así como o acompañamento integral de 20 conselleiras e promotoras legais comunitarias e operadoras/é de xustiza para a prevención e resposta á violencia de xénero.

En canto ao resultado 2 (**soberanía alimentaria**) estase traballando en alternativas comunitarias para a produción sostible de alimentos nutritivos e para combater a desnutrición infantil.

Por último, no resultado 3 (**desenvolvemento económico**), promóvese o emprendemento económico das mulleres rurais a partir de negocios agroecolóxicos.

ÁREAS

Mejora en el acceso a los derechos económicos, sociales, culturales y ambientales de mujeres rurales para un desarrollo inclusivo y sostenible en El Corpus y Namasigüe (Honduras)

En 2025 iniciouse este novo proxecto de defensa dos dereitos das mulleres nos municipios de El Corpus e Namasigüe, no departamento de Choluteca, de novo coa ONG Asociación de Mujeres Defensoras de la Vida e a financiación de Cooperación Galega (Xunta de Galicia).

O proxecto centra a súa actuación na prevención da violencia contra as mulleres, pero tamén na posta en marcha de iniciativas agroecolóxicas que permitan ás mulleres mellorar a nutrición das súas familias e conseguir independencia económica a través de emprendemento rurais liderados por elas mesmas.

No eido da **prevención das violencias machistas**, estase traballando no fortalecemento das Oficinas Municipais da Muller e a Red de Mulleres de ambos os dous municipios. Tamén estase a desenvolver un plan integral de acompañamento a Delegadas e Promotoras Legais comunitarias. Estas promotoras son mulleres que acompañan a outras mulleres sobrevivintes de violencia para formalizar denuncias ante as administracións competentes ofrecendo, ao mesmo tempo, acompañamento e apoio emocional.

No eido **alimentario**, desenvolvéronse 4 Escolas de Campo Agroecolóxicas para poñer en marcha hortos familiares baixo o método biointensivo.

Por último, no eido **económico**, impulsaranse iniciativas económicas (16 individuais e 4 colectivas) para xerar negocios para a venda de produtos agroecolóxicos (excedentes de cultivo e produtos transformados), así como outros produtos que poidan venderse en mercados locais.

Fortalecimiento y desarrollo de mecanismos locales para la gestión sostenible de unidades hidrográficas, con enfoque en la adaptación y resiliencia de medios de vida y territorios vulnerables en Chinandega, Nicaragua

En colaboración coa ONG local Asociación para el Desarrollo del Norte de Chinandega (ADENOCH) e coa financiación da Xunta de Galicia, iniciamos en 2025 un novo proxecto que ten por obxectivo desenvolver mecanismos locais para a xestión sostible de 2 unidades hidrográficas de Chinandega, Arenal-El Ubutu e Tecomapa.

Unha das liñas de acción oríentase á **creación e/ou fortalecemento dos comités de conca**, favorecendo a integración das mulleres nestes órganos. Elaboración de plans comunitarios de xestión, seguimento de análise que permitan coñecer o estado das principais fontes de auga ou coordinación con outras organizacións locais como redes de mulleres ou brigadas comunitarias para favorecer unha planificación conxunta, son algunhas das actuacións que se levarán a cabo neste eido.

Complementariamente, tamén fomentárase a **resiliencia socioambiental** e a equidade na actividade produtiva das comunidades rurais das concas. Trátase de que as persoas produtoras que levan a cabo a súa actividade produtiva neses territorios adopten tecnoloxías sostibles para afrontar o cambio climático. Así mesmo, facilitarase o acceso das mulleres a medios produtivos e a aplicación de prácticas sostibles nas leiras.

Así, traballárase cunha cooperativa da acuicultura artesanal para mellorar o manexo nutricional, a infraestrutura e a vixilancia de parámetros físicoquímicos da auga, á vez que se executan campañas de conservación de manglares e áreas costeiras.

Por último, no eido agroecolóxico impulsárase o acceso a semente adaptada e mellorada para a produción de grans básicos, artellando procesos de formación a través de Escolas de Campo Agroecolóxicas e establecendo hortas familiares mediante o método biointensivo.

Mulleres bravas de Honduras e Galicia. Tendendo pontes entre defensoras da vida. Fase III

En 2025 iniciamos a terceira fase do proxecto, en colaboración con Enxeñería Sen Fronteiras. O proxecto ten como obxectivo específico visibilizar os impactos sobre as persoas e o medio ambiente dos proxectos industriais e extractivos en Honduras e Galicia, así como alternativas sustentables, con especial atención ás mulleres. Para acadalo, defínense dúas liñas de actuación.

Dunha banda, búscase **crear e fortalecer pontes de relación, intercambio e colaboración** entre organizacións e movementos da sociedade civil de Honduras e Galicia, especialmente no ámbito da defensa do territorio e da promoción de modelos de desenvolvemento sustentables, poñendo en valor o liderado das mulleres nestes procesos.

Nesta liña, no 2025 realizamos a selección das 2 mulleres activistas que nos visitarán na primaveira de 2026, así como unha primeira sondaxe dos movementos e espazos cos que artellar actividades nesta visita. Tamén, se levou cabo o 2º encontro da Rede de Mulleres Bravas en Honduras.

Doutra banda, preténdese **visibilizar o enfoque de cidadanía global das resistencias ao extractivismo e das alternativas sustentables** entre alumnado universitario e colectivos cidadáns de defensa do territorio en Galicia.

Respecto a esta liña, durante o 2025 elaborouse o deseño da campaña de comunicación da man de AGARESO.

Tamén se realizou un proxecto de innovación educativa en Aprendizaxe-Servizo no Grao en Dirección e Xestión Pública da Universidade de Vigo e comezouse a encamiñar outro no Grao de Psicoloxía da Universidade de Santiago de Compostela

Tamén se puxo en marcha unha investigación sobre xénero e activismo, vinculada cun Traballo de Fin de Grao da Facultade de Psicoloxía, que se levará a cabo no 2026.

Activismo e Participación

Realizamos o noso **encontro de activistas** máis a assemblea en xuño de 2025 en Tanquián, un espazo de natureza en Pantón. Por unha banda, a assemblea consistiu en presentar a memoria de actividades, os plans de traballo de todas as áreas, as contas do exercicio pasado e o orzamento para o seguinte.

Por outra, tamén tivemos tempo para xuntarnos e falar do **Plan Estratéxico** da asociación para os vindeiros anos. Repasamos o proceso que fixemos durante todo o ano de decidir os temas prioritarios para a asociación, a nosa identidade e o noso papel no ecosistema do que formamos parte. Máis adiante, tivemos outro encontro en liña con Catarsis, a colectiva que nos acompañou para deseñar o Plan Estratéxico, e comezamos a concretar en accións as ideas que definimos no plan. Seguiremos concretando e baixando á terra a brúxula que é o Plan Estratéxico nos vindeiros anos, con dúas liñas estratéxicas chave: ecofeminismo e alargascencia.

Ademais, **colaboramos coa Facultade de Psicoloxía da USC**, coa asignatura de psicoloxía da comunicación para que, por unha banda, o alumnado nos propuxera melloras das nosas redes sociais e ideas para campañas dos proxectos que levamos a cabo; e por outra, para que tiveran unha experiencia profesional ao traballar con nós como “clientes” dunha axencia de comunicación.

Iniciativas coma esta nos achegan á xente nova e nos axudan a mellorar no que facemos.

Se tes interese en participar en Amigas da Terra escríbenos a activistas@amigasdaterra.net ou sigue as instrucións do apartado de voluntariado e activismo da nosa web.

Activismo local

Durante este ano seguimos mellorando o noso protocolo de acollida para activistas e fixemos varias sesións de acollida a persoas que se achegaron á organización. Unha parte delas procedentes da universidade derivadas do proxecto Comunidade Residuo Cero, e outra parte interesadas no traballo de Amigas da Terra despois de acudir a unha das nosas actividades.

As persoas acollidas tiveron unha formación básica sobre Amigas da Terra e ofrecéuselles a posibilidade de entrar a formar parte como activistas, participar da Comunidade Residuo Cero, a darse de alta nas listas de correo electrónico e no grupo de Telegram de Amigas da Terra para poder saber das actividades que organizamos e participar.

Dende esta comunidade tamén xurdiu o interese por organizar sesións relacionadas coa reparabilidade e ao longo do ano fixemos varios espazos de troco e reparación que están detallados no apartado de Recursos Naturais e Residuos.

Curso de facilitación de grupos

Este ano por primeira vez comezamos a organizar o curso básico de facilitación de grupos xunto coa colectiva Suburbia.

Os valores do curso están en liña con moitos dos valores da asociación. Cremos que apostar por formar a xente co obxectivo de facer entre todas os espazos grupais máis amables, conscientes e diversos, é un dos xeitos de traballar polo cambio que queremos. Neste curso, aprendemos a organizar espazos de decisión grupais, a xestionar as emocións nos grupos, a ser conscientes do poder e do privilexio, e moitas máis aprendizaxes que consideramos chave para poñer o foco nos coidados, no ecofeminismo e na interseccionalidade.

PROXECTOS

“Apoderamento para o exercicio dos dereitos das mulleres rurais coa participación social e política e unha vida libre de violencias, a soberanía alimentaria e a nutrición saudable e o acceso a recursos económicos en El Corpus e Orocuina (Honduras).”

Financiador: Xunta de Galicia

Data inicio e fin: 2023-2025

Importe (subvención): 185.000,00€

Beneficiarios/as: 1.382 persoas

Área: Cooperación

“Promovendo ecosistemas resilientes como base para a seguridade alimentaria e o crecemento económico sostido de comunidades rurais de Rio San Juan, Nicaragua”

Financiador: Xunta de Galicia

Data inicio e fin: 2023-2025

Importe (subvención): 185.000,00€

Beneficiarios/as: 175 persoas

Área: Cooperación

“Apoderamento de mulleres rurais vulnerables para o exercicio dos seus dereitos coa participación social e política, a prevención da violencia de xénero, a soberanía alimentaria, a restauración ambiental e o acceso a recursos económicos en Santa Ana de Yusguare (Honduras)”

Financiador: Xunta de Galicia

Data inicio e fin: 2024-2025

Importe (subvención): 144.515,77€

Beneficiarios/as: 1.008 persoas

Área: Cooperación

PROXECTOS

“Mellora no acceso aos dereitos económicos, sociais, culturais e ambientais de mulleres rurais para un desenvolvemento inclusivo e sostible En El Corpus e Namasigüe (Honduras).”

Financiador: Xunta de Galicia

Data inicio e fin: 2025-2026

Importe (subvención): 185.000,00€

Beneficiarios/as: 1.475 persoas

Área: Cooperación

“Fortalecemento e desenvolvemento de mecanismos locais para a xestión sostible de unidades hidrográficas, con enfoque na adaptación e resiliencia de medios de vida e territorios vulnerables en Chinandega, Nicaragua.”

Financiador: Xunta de Galicia

Data inicio e fin: 2025-2026

Importe (subvención): 185.000,00€

Beneficiarios/as: 1.063 persoas

Área: Cooperación

"Rede de Eco Hortas Escolares"

Financiador: Xunta de Galicia

Data inicio e fin: 2024-2025

Importe (subvención): 27.925,00€

Beneficiarios/as: 885 persoas

Área: Cooperación (Educación para a Transformación Social)

PROXECTOS

"Rede de Eco Hortas Escolares"

Financiador: Xunta de Galicia

Data inicio e fin: 2025-2026

Importe (subvención): 32.783,55€

Beneficiarios/as: 814 persoas

Área: Cooperación (Educación para a Transformación Social)

"Mulleres bravas de Honduras e Galicia. Tendendo pontes entre defensoras da vida. Fase III" *

Financiador: Xunta de Galicia

Data inicio e fin: 2025-2026

Importe (subvención): 47.000,00€

Beneficiarios/as: 177 persoas

Área: Cooperación (Educación para a Transformación Social)

*Proxecto en consorcio con Enxeñería Sen Fronteiras Galicia

"Voluntariado en acción fronte a crise climática"

Financiador: Xunta de Galicia

Data de inicio e fin: 2025

Importe: 5.558,70€

Beneficiarios/as: 8 persoas

Área: Voluntariado

"Dalle unha volta, reparar está de moda"

Financiador: Xunta de Galicia

Data de inicio e fin: 2025

Importe: 5.019,90€

Beneficiarios/as: 9 persoas

Área: Voluntariado

PROXECTOS

“A Universidade en Acción polo Residuo Cero”

Financiador: Xunta de Galicia

Data de inicio e fin: 2025

Importe (subvención): 8.993,07€

Beneficiarios/as: 17 persoas

Áreas: Voluntariado e Recursos Naturais e Residuos

“Construindo a ecosociedade dende a universidade”

Financiador: Xunta de Galicia

Data de inicio e fin: 2025

Importe (subvención): 10.106,34€

Beneficiarios/as: 80 persoas

Área: Recursos Naturais e Residuos

“Formación en Mestría en compostaxe para a mocidade rural”

Financiador: Xunta de Galicia

Data de inicio e fin: 2025

Importe (subvención): 18.238,79€

Beneficiarios/as: 24 persoas

Área: Recursos Naturais e Residuos

“Defender a natureza para restaurar a vida”

Financiador: Xunta de Galicia

Data de inicio e fin: 2025

Importe (subvención): 5.495,76€

Beneficiarios/as: 179 persoas

Áreas: Voluntariado e Biodiversidade

COLABORACIÓNS

A Casa Vella
Afiando o vento
Agareso - Asociación Galega de Reporteiros Solidarios
Agrocuir
Alianza Residuo Cero
Amigas das árbores de Ourense
Amigas de la Tierra
Amigos de la Tierra Europa (FOEE e YOUNGFOEE)
Asociacion ASPAVI
Asociación de Mujeres Defensoras de la Vida (AMDV), Honduras
Asociación de Mulleres Salgadas
Asociación Ecoloxistas Galiza (Atlántica e Verde)
Asociación para a Defensa Ecolóxica de Galiza (ADEGA)
Asociación para el Desarrollo del Norte de Chinandega (ADENOCH),
Nicaragua
Asociación para el Fomento del Desarrollo Local Ecosostenible en Río
San Juan (ASODELCO), Nicaragua
A Revolteira
Aventeira S. Coop. Galega
Azos Feministas Lalín
Bico de Grao
Burla Verde
CECU (Federación de Consumidores y Usuarios)
CEIP Anexa
CEIP Cedeira
CEIP nº1 de Tui
CEIP Porto Cabeiro
CEIP Rosalía de Castro (Lugo)
CEIP San Salvador de Teis
CEIP Seixalbo
CEIP Sobreira-Valadares
CGONGD (Coordinadora Galega de ONGD)
Cinema a Pedal

COLABORACIÓNS

Coop 57

CPR Possumus

CPREX Gándara International School

Concello de Allariz

Concello de A Merca

Concello de Ribeira

Concello de Nigrán

Concello de Pazos de Borbén

Concello de San Sadurniño

Departamento de Psicoloxía Social, Básica e Metodoloxía da USC

Dirección Xeral de Relacións Exteriores e coa Unión Europea, Xunta de Galicia

Dirección Xeral de Xuventude e Voluntariado, Xunta de Galicia

Eco dos Teixos Albergue

Ecoloxistas en Acción

EEl Vila Laura

EEl Monte da Guía

Enxeñería sen Fronteiras

Escola de Tempo Libre Xaruma

Facifestia

Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte da UVigo

Facultade de Socioloxía da Univesidade da Coruña

Facultade de Educación e Traballo Social da UVigo (campus Ourense)

Federación Galega de Ecoloxistas en Acción

FEG - Federación Ecoloxista Galega

Felicetta Gualtieri

Francesco Storino

Galgo Azul Espazo Cultural

Gemma Paz Gil

Greenpeace Galicia

Grupo Scout Ilex 695

Hortalízate

Horta do Cadaval

COLABORACIÓNS

IES Agra do Orzán
IES Monte Castelo
IES N° 1 Ordes
Iria López González
La Voz de Galicia
Marcha Mundial das Mulleres
Mª José Saavedra Carballido
Nosa Enerxía, sociedade cooperativa galega
Oficina de Cooperación e Voluntariado da UDC
Onda Cero
Plan Proxecta, Consellería de Educación
Plataforma Galega de Voluntariado
Plataforma Galiza sen Gas
Plataforma Mina Touro O Pino Non
Raizame Vivo
Raquel Doallo (aopaso)
REAS Galicia - Rede de Economía Alternativa e Solidaria de Galicia
Rede Social Galicia Sur
RESCOP - Rede Solidaria Contra a Ocupación de Palestina
Sachos á Rúa
Semente, Grupo de consumo
SEO/BirdLife
SEPIU (Servizo de Participación e Integración Universitaria da USC)
SLG - Sindicato Labrego Galego
SGHN - Sociedade Galega de Historia Natural
STEG - Sindicato de traballadores do ensino galego
Sindicato Labrego Galego
Subdirección Xeral de Meteoroloxía e Cambio Climático
Suburbia, Formaçon, investigación e facilitaçom transfeminista
Tamara Nogueira Estévez
Tanquián Ecohome
Ulloa Viva
Universidad Nacional Agraria (UNA), Nicaragua

COLABORACIÓNS

Universidade de A Coruña (UDC)

Universidade de Vigo (UVigo)

Universidade de Santiago de Compostela (USC)

Usar y Reusar

Verdegaia

Voz Natura

ONDE ESTIVEMOS

A Coruña

Allariz

A Merca

Boiro

Burela

Cabana de Bergantiños

Camariñas

Celanova

Gondomar

Lalin

Lugo

Monterroso

Nigrán

Ordes

Ourense

Pazos de Borbén

Pantón

Pontevedra

Redondela

Ribeira

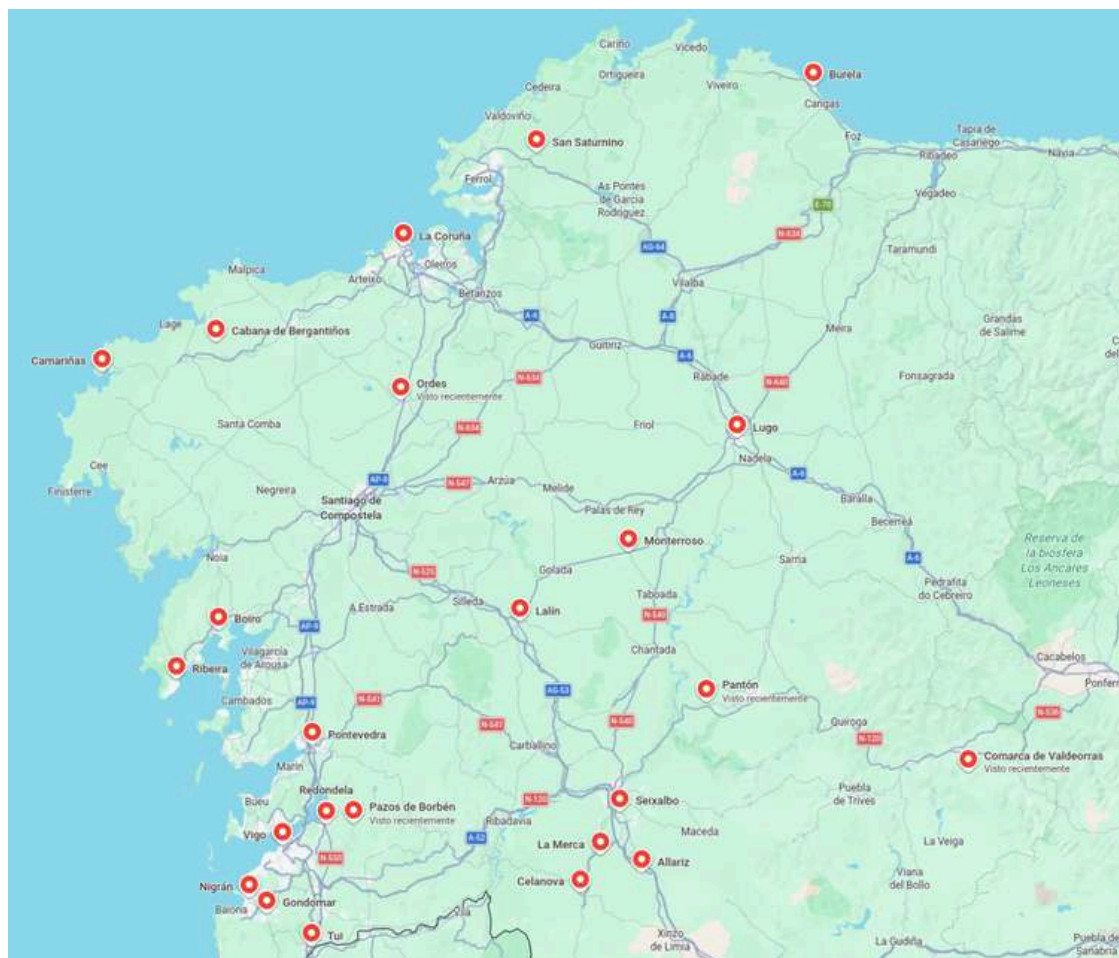
San Sadurniño

Seixalbo

Tui

Valdeorras

Vigo

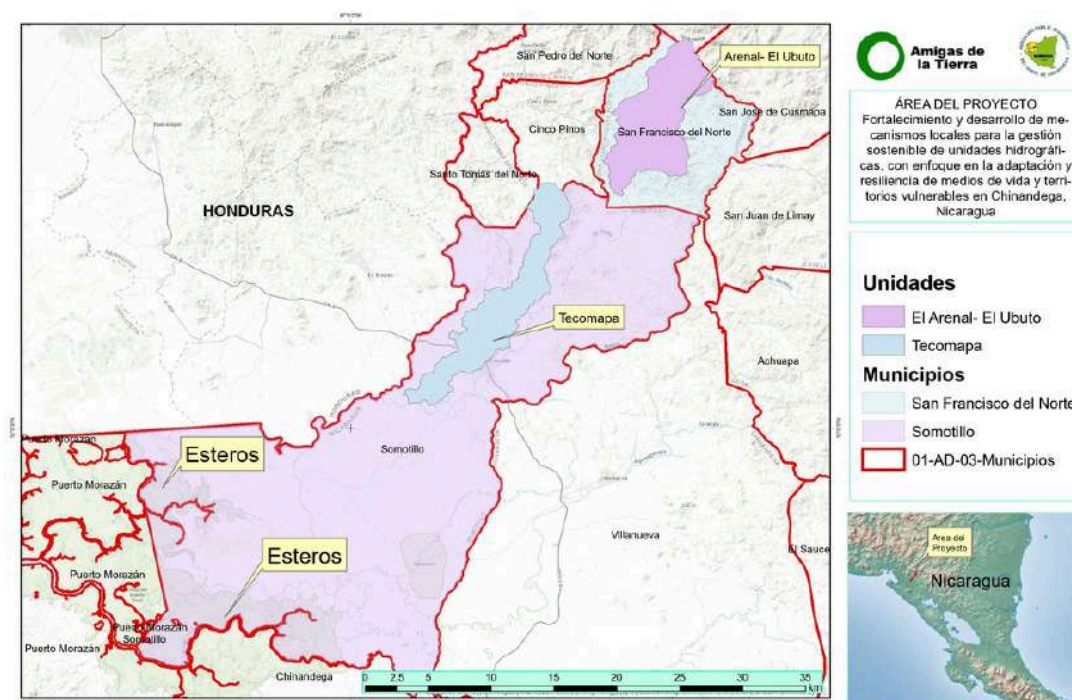

ONDE ESTIVEMOS

Chinandega (Nicaragua)

Choluteca (Honduras)

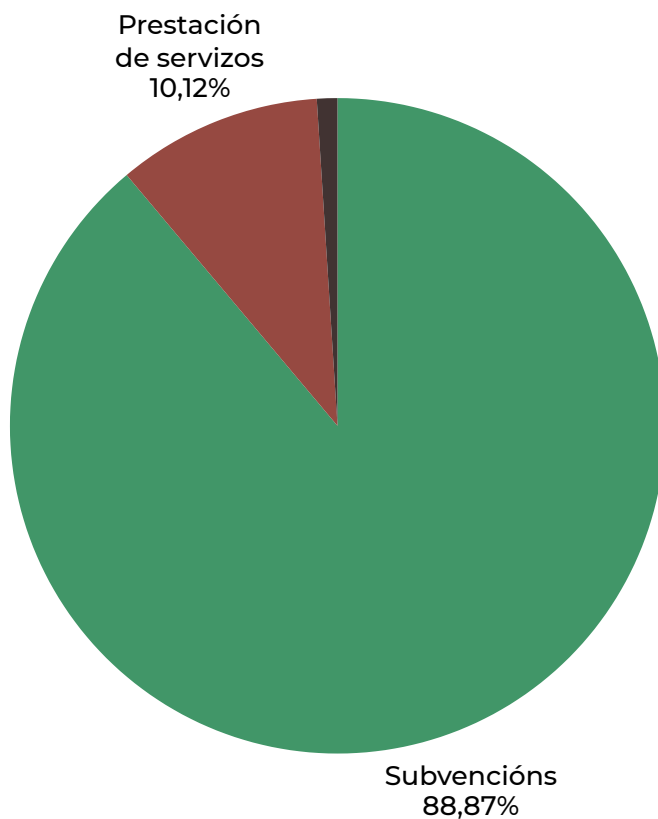
San Carlos (Nicaragua)

AS NOSAS CONTAS

INGRESOS 2025

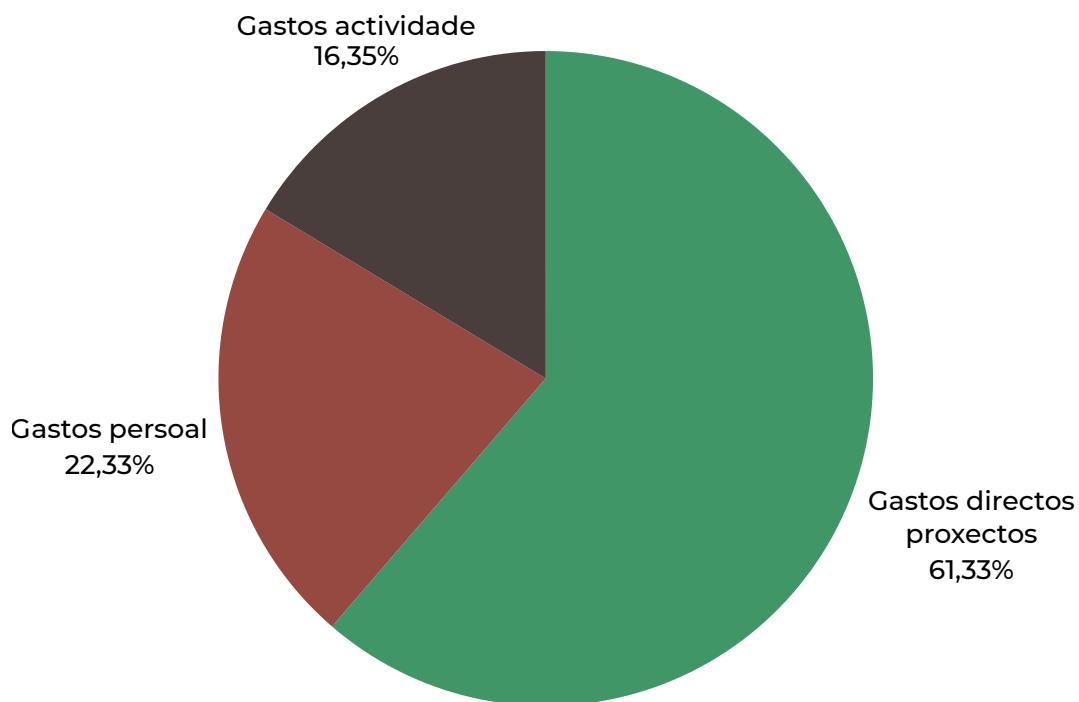
Subvencións	354.765,60€
Prestación de servizos	40.413,15€
Cotas socias	4.028,00€
Total	399.206,75€

AS NOSAS CONTAS

GASTOS 2025

Gastos directos proxectos	243.812,08€
Gastos persoal	88.768,38€
Gastos actividade	64.985,27€
Total	397.565,73€

Amigas da Terra (Ourense)

Rúa Bedoia, 52ºD 32004 Ourense

Teléfono: [+34] 988 374 318

Amigas da Terra (Vigo)

Fustibus Coworking

Rúa Condesa Casa Bárcena, 11- 36204 Vigo

www.amigasdaterra.net

@Amigas.da.Terra.Galicia

@adtgalicia

@amigasdaterra_galicia

@amigosdaterra5800

@amigosdaterraGalicia

Mobilizar, resistir, transformar